

Lectoraat Herbergzaam onderwijs

Herbergzaam onderwijs

Samen dienstbaar aan leerlingen en collega's

Lectoraatspecial
Nr. 6 - juni 2026

Inleiding

In deze special delen we een praktijkverhaal van de school met de Bijbel in Gameren. In dit mooie voorbeeld zien we hoe het gezamenlijke gevoel van bekwaamheid van het team en de persoonsvorming van leerlingen groeien door de aanwezigheid van een leerling met het syndroom van Down.

Verder delen we graag over de voortgang van ons onderzoek en over activiteiten van de kenniskring. Veel leesplezier!

Good practice basisonderwijs

De enige school in het dorp Gameren straalt een welkome sfeer uit. Kinderen met verschillende (culturele en religieuze) achtergronden vinden hun weg naar de school met de Bijbel. De samenwerking met ouders en de dorpsgemeenschap is bijzonder goed. Johan Vat, teamleider en leerkracht van de school, typeert zijn team als hecht en saamhorig. Er heerst nuchterheid; iedereen doet zijn werk, waarbij niemand meer is dan een ander. 'We doen het samen', zegt Johan, 'we zijn daarbij open naar elkaar over wat goed gaat, maar ook als iets minder goed gaat, wordt dat gezegd. We lopen bij elkaar binnen en staan voor elkaar klaar, ook als het even iets minder gaat. Daardoor kunnen we samen veel aan'.

Dat bleek ook al acht jaar geleden, toen de ouders van Daan hun zoon met syndroom van Down wilden aanmelden. Het team besloot in gezamenlijkheid 'hun schouders eronder te zetten', met aanvullende ondersteuning vanuit het SWV en inzet van een onderwijsassistent op de ochtenden. Volgens Johan heeft deze extra ondersteuning naast de goede samenwerking met alle betrokkenen, waaronder ook ouders, bijgedragen aan een goede basisschooltijd voor Daan.

Johan ziet dat de aanwezigheid van Daan in zijn huidige groep 8 bijdraagt aan de persoonsvorming van alle leerlingen. De onbevangenheid en openheid van Daan is een van de mooie kanten van deze leerling met het syndroom van Down. Het helpt groepsgenoten om ook kwetsbaar te zijn en hulp te accepteren...

Klik hier om de good practice verder verder te lezen!

Uitwerking herbergzaamheid speciaal (basis)onderwijs

Onlangs publiceerde SWV Berséba op haar website een mooi voorbeeld van herbergzaam onderwijs.

Lees er hier meer over!

Katern

Heb je onze katern 'de school als herberg' al gelezen? Hierin leggen we uit wat we met herbergzaamheid bedoelen. Wat de oorsprong is van het begrip en het verschil met inclusief onderwijs. De praktijkvoorbeelden laten zien dat het omgaan met Het kwetsbare beter werkt als we dienstbaar zijn naar elkaar in een gemeenschap waar ieder aan kan bijdragen.

Bestel het katern hier!

De volgende stap (aug 2026-dec 2026)

De periode na de zomer ligt de nadruk op het verwerken van de uitkomsten van de actiefase, het analyseren van data en het vinden van parels die in de praktijk als stimulerend worden ervaren voor herbergzaam onderwijs. We zien uit naar wat we gaan ontdekken!

Geniet van het verhaal van herberg(m)ier, waarin een heel aantal van de werkzame principes van herbergzaam onderwijs langskomen.

De herberg(m)ier

Mier kijkt naar buiten. Hij is verrast. Daar komt Eekhoorn aan.

'Hé, Eekhoorn, kom je gezellig bij me theedrinken?'

Eekhoorn aarzelt. Dan kruipt hij naar binnen.

'Welkom, welkom! Wat leuk dat je op visite komt. Hoe gaat het met je?'

'Tja, het gaat wel weer goed. Ik kreeg pas een eikel op mijn kop. Daar had ik last van. Gelukkig gaat het nu weer beter.'

'Tjonge', zegt Mier, 'dat valt niet mee. Fijn dat je nu weer op stap kunt. Hé kijk, daar komt Bij aan. Hoi Bij, heb je ook zin in een kopje thee?'

'Welja' zegt Bij. 'Geef me maar zo'n lekker mierenbakkie. Maar ik zie dat Eekhoorn er ook al is. Heb je wel plaats voor mij?'

'Natuurlijk! We maken het nest gewoon wat groter', zegt Mier. Dat doen we altijd als er iemand bij komt.'

'Altijd?' vraagt Bij blij.

'Altijd', zegt Mier.

'Maar' zegt Eekhoorn, 'wil je niet zo zoemen, Bij? Daar krijg ik kippenvel van.'

'Oké' zegt Bij. 'Als ik stil zit, hoor je mij niet meer.'

Intussen komt Mier met drie kopjes mierenthee. 'Alsjeblieft. Willen jullie er ook wat lekkers bij?'

Hij houdt een schaaltje met kruimels voor.

Net als ze aan hun kruimels beginnen, horen ze gedreun.

Stap... stap...

Nee zeg, daar komt Olifant aangelopen. Zijn lange slurf zoekt wat in het mierenest. 'Pas op, Olifant! Kom je er gezellig bijzitten?'

'Erbij zitten?'

'Ja hoor, er is plek genoeg bij het nest. Iedereen is welkom. Wil je ook een kopje thee? En ook wat kruimels?'

'Mwah', zegt Olifant, 'een paar kruimels? Dat is eigenlijk geen hoeveelheid. Ik lust wel een heel brood.'

'Tja' zegt Mier, 'dat heb ik niet. Misschien kan ik het wel aan buurman vragen. 'Buurman Haas, buurman Ha-aas! Wil je even om een brood gaan bij de bakker? Ik heb zoveel visite gekregen en haal dan gelijk ook wat koekkruiden, wil je, en...?' Haas' oren staan rechtop. En of hij dat wil. Weg is hij al.

'Nee maar! Daar heb je Sprinkhaan.' Met een grote boog vliegt Sprinkhaan midden in het nest.

'Is er eigenlijk wel genoeg plek voor iedereen,' vraagt Eekhoorn een beetje bezorgd.

Mier denkt even na.

'Dat weet ik niet,' zegt hij.

'Maar tot nu toe wel.'

Hij kijkt naar Sprinkhaan, die heen en weer blijft hopen. 'Tjonge Sprinkhaan, kun je een beetje stil zitten? De andere mieren zijn helemaal van slag.'

'Tja,' zegt Sprinkhaan, 'Zo ben ik nu eenmaal. Als ik niet zou kunnen springen, ben ik geen spring-khaan meer.'

'Dat is zo,' zegt Olifant, 'Als ik niet meer mag trompetten, ben ik geen olifant meer.'

'En als ik niet mag zoemen, ben ik geen bij meer.'

'Daar kennen we toch een versje van,' zegt mier; En in alle toonaarden klinkt het door het bos:

'Klokje klinkt, beestje zingt, iedereen op zijne wijs, en ook ik, hoor daarbij, ...'. Bij zoemt, Sprinkhaan springt, Mier klapt in zijn hand, Eekhoorn danst en Olifant? Met zijn lange snuit blaast hij zo het hele liedje uit.

En toen werd het stil.

Niemand wist precies waarom.

Maar het was een fijne stilte.

Geschreven door Lydia van Hartingsveldt

Zichtbaar & Samenwerking

We zijn dankbaar om te merken dat veel teams de dialoog voeren over herbergzaam onderwijs. We merken dat de onderliggende Bijbelse waarden van herbergzaamheid aanspreken. Tegelijk vraagt het doordenking hoe herbergzaam onderwijs vorm kan worden gegeven. Daarvan zien we mooie voorbeelden in onze eigen onderzoeksgroepen, en ook op plekken waar we uitgenodigd worden om iets te delen, zoals op deze workshop over 'ons herbergzame vuur'.

Onlangs verschenen deze twee blogs:

Wabisabi en herbergzaamonderwijs

[Lees de blog van Petronelle hier](#)

Zacht-moedig-genieten

[Lees de blog van Leonard hier](#)

Verder lezen?

- De Muynck, B. (2024) What's in the name: herbergzaam of inclusief? | *Blog - Driestar educatief*. (2024, 5 februari). <https://www.driestar-educatief.nl/onderzoek/actueel/blogs/herbergzaam-of-inclusief>
- De Muynck, B., & Kunz, B. (2020). *De herbergzame school*. H 9 uit Gidsen (pp. 236-266).
- Van Hartingsveldt, L.F., & De Muynck, B. (2026). *Een herbergzame schoolcultuur: niet te organiseren, wel te faciliteren*. Tijdschrift voor Orthopedagogiek, 2, 60-65. www.tijdschriftvoororthopedagogiek.nl

Tot slot

Het lectoraat Herbergzaam onderwijs is er voor leraren in po- sbo -vo -mbo. Wil je op de hoogte blijven, lees dan onze specials. Meld je aan bij onderzoekscentrum@driestar-educatief.nl om de special rechtstreeks in jouw mailbox te ontvangen. De lectoraatspecial verschijnt twee keer per jaar.

Wil je als leraar meer weten of heb je een voorbeeld van herbergzaamheid in jouw praktijk? Stuur gerust een mail naar j.c.boer@driestar-educatief.nl. Zo inspireren en leren we van en met elkaar!

Samenstelling kenniskring

- Leonard Both (RefSvO)
- Matthea Kok (Berséba/SO Randstad)
- Elma Nobel (Hoornbeeck College)
- Jacolien Boer (projectleider Driestar educatief)
- Anne van Berkum (KOC)
- Bram de Muynck (senior lector Driestar educatief)
- Lydia van Hartingsveldt (Driestar educatief)
- Willemieke Reijnoudt (regisseur OC Driestar educatief)
- Petronelle Baarda (Post doc onderzoeker TUA)